

Jaz vprašam ptičjo varstveno društvo, kaj ono k temu poreče? Jaz mislim, da stariši pošiljajo otroke radi tega v šolo, da bi se tam česar naučili, pa ne, da bi se celi dan po gošči okoli klatili. Kaj poreče k temu c. kr. šolsko nadzorništvo? — Ako pa kmet ne zna nemški govoriti, temu ni nihče drugi kriv, kakor samo slovenske šole; kar se človek v mladosti ne nauči, tudi v starosti ne more znati. Da pa je pri nas posebno na slovensko-nemški meji potrebno znanje drugega deželnega jezika, naj dokaže samo to-le dejstvo: Ako bi na primer kmet hlapcu napisal slovensko spričevalo v službeno knjigo, ter bi si hlapec potem šel iskat službe proti Gradcu, sploh v nemške kraje, ga nobeden kmet noče sprejeti. Ali ni toraj pri nas neumno, da morajo naši otroci eno uro daleč mimo slovenske šole v nemško šole hoditi? Posebno, kadar je grdo deževno vreme in po zimi, ko zapada pri nas navadno jako visok sneg. Ako bi se pa v Lembaški šoli tudi nemški jezik učil, koliko bi si tedaj otroci pota prikrajšali, posebno, ker imajo nekteri samo par minut do domače šole; a so vendar prisiljeni tako daleč iti, ako se hočejo prepotrebne nemškega jezika naučiti. Vsaki kmet ni tako premožen, da bi mogel svoje otroke v mestne šole pošiljati, sploh ker imamo mi kmetje itak zadosti drugega plačevanja. Gospod učitelj, jaz Vas vprašam, zakaj pa vi nemško vedno govorite, ako tako strašno poduk v nemškem jeziku sovražite! Škoda, da ste vi tako dolgo po šolskih klopeh hlače trgali in vendar ne podučujete otrok niti ne toliko, da bi se lepo obnašali na ulici. Ako na cesti na primer srečajo kakega odrašenega človeka, se mu na mesto, da bi ga pozdravili, samo smejijo v lice; da, večkrat se je pripetilo, da se ga zmerjali. Pekrska šola bode enkrat peta razredna šola, v Lembaški šoli pa znajo kaplanov teater imeti. Pekrska šola dobiva vedno več kmečkih otrok, v Lembahu pa šolarjev vedno zmanjkuje. Hvala Bogu, da se je začelo jasniati med našimi kmeti, Bog daj, da bi postalo še malo število naših zaslepljenecv vendarle enkrat pametno.

Kmet, opazovalec.

Hudinje pri Celju. Dragi „Štajerc“! Ko pregledujem in prebiram tvoj list, vidim, kako se bojuješ za nas uboge kmete. Radi tega se ti moram iz celega srca zahvaliti ne le za tvoje lepe pripovedi, temveč najbolj za tvoje dobre nauke, s katerimi nas podučuješ in za tvoj trud, saj si nam kmetom ž njim že dovolj pomagal. „Štajerc“, ti si nam luč, katera bi nam bila že pred mnogimi leti na Spodnjem Štajerskem potrebna, Bog daj, da bi nam svetila še mnogo, mnogo let! „Štajerc“, le tako vrlo naprej! — Kmet. (Opomba uredništva: Tako nam piše kmet poštenjak in mi ga zahvaljujemo za izkazano nam priznanje. Le tako naprej vrlo naprednjak, vreme se bode zjasnilo!)

Razne stvari.

Molitev za župnika. Neka fara je imela čmernega in sitnega župnika. Bil je zelo neprijubljen. Ob ne-

deljah popoldne je hodil v cerkev brevir molit. Ob taki priliki je slišal neko babše, ki je glasno molila, naj bi ljubi Bog še mnogo let ohranil župnika. Cudeč se, je vprašal dobro ženko, zakaj mu želi še dolgo živeti? Babše mu ravnodušno odgovori: „Pomnim že tri župnike. Prvi je bil siten, drugi sitnejši in vi ste najsitnejši. Iz tega sklepam, da bo vaš naslednik še sitnejši nego ste vi in zato molim, da bi vsaj vi še dolgo živeli.“

Kmečki raj. Lansko leto je bilo na Češkem dražbenim potom prodanih 2895 posestev v vrednosti 44,410,000 K.

Tele v postelji. Ribničani, ki prebivajo na Kranjskem, so znani celemu svetu po svoji „künšti“ in zato si tudi znajo pomagati ob vsaki priliki. Nov dokaz: V zadnjem času je bil hud mraz, in hlev pristnega Ribničana mu ni mogel zabraniti vstopa. Zgodilo se pa je, da je nekje krava teletila. Ljudje so se zbal, da ne bi tele zmrznilo, in vzeli so ga in prenesli v sobo in položili v posteljo in tele ni zmrznilo. Če so teletu tudi podložili „povšter“ in ga pokrili s „kovtrom“, tega pa še „Štajerc“ sam ne ve.

Kitajske zaroke. Kakor se Kitajci v vsem razločujejo od Evropejcev, imajo tudi posebne ceremonije pri zarokah. Zakonske zveze sklepajo posredovalci, in navadno nevesta sploh ne vidi svojega ženina poprej, kakor pri poroki. Takoj po zaroki si zaročenca menjata darila. Zaročenec pošlje svoji „izvoljenki“ svinjsko kračo, vrečo denarja, dve steklenici vina, dve raci, dva piščanca, dve okrašeni sveči. Zaročenka mu vrne darila, obdrži si le denar, eno raco, eno pišče in sveči, ki jih prižgo pri porodu prvega otroka. Na dan poroke se obleče nevesta v rudečo obleko z rudečim pajčolanom. To se zgodi, da gleda mlada žena ves svet v rožnati luči. Po poroki mora s svojim ženinom moliti prednike, potem pa ne sme cele tri dni niti govoriti, niti se smejati ali se jokati. In vendar ti zakoni, ki se ne sklepajo iz srčnega nagnenja, prav dobro „drže.“

Perzijske solze. V Perziji imajo vdove posebne steklenice, v katere nabirajo solze, da škrope ž njimi grobove svojih mož. Te steklenice postajajo vedno redkeje, kar dokazuje, da s civilizacijo ginevajo Perzijkam tudi solze. Največ solz se potoči ob obletnici smrti Hasana, vnuka Mohameda. Njegovo smrt objokavajo na najslavesnejši način. Deset dni traja to jokanje in joka vse povprek: otroci, žene in možje. Možje se bijejo s handžari (jako zakrivljene sablje) po golih prsih, da teče kri, in žene se pri tej priliki napolnijo svoje steklenice, da imajo solze pri vsakojaki moževi smrti.

Zunanje novice.

Bivši kaplan Anton Bezeljak v prisilni delavnici
Bivši kaplan v Št. Janžu na Dolenjskem, Anton Bezeljak, rojen 6. okt. 1866 v Črnem vrhu nad Idrijo, je bil pri okrajnem sodišču v Ljubljani zaradi prestopka goljufije in postopanja v enomesečen zapor obsojen, ob enem pa se je sodišče tudi izreklo, da je

dopuščeno, ga držati v prisilni delavnici. Zdravniki so Antona Bezeljaka preiskali in konstatirali, da je zdrav in za delo sposoben. Na podlagi izreka zdravnikov je potem deželna komisija odredila, da se je Anton Bezeljak oddal v prisilno delavnico.

Krivoprisežnik. Župnik v Galameru v Zgornji Italiji, don Picini je bil minoli teden pri porotnem sodišču v Aleksandriji obsojen na 6 mesecev ječe in 300 frankov globe, ker je pri neki pravdi po krivem prisegel.

Otroka nesel na sejem. V vasi Ratani pri Visokem v Bosni živi kmet, ki ga imenujejo zaradi velike revščine Sirotanovič. Ker ima verhu tega še mnogobrojno družino, hotel si jo je zmanjšati ter najprvo nesel najmlajšega otroka na sejem, da ga proda. Ko pa je na sejmišču vrečo odvil, našel je v njej otroka zadušenega.

Policaji — roparji. V Newyorku je hotela policija pokazati milijonarjem, kako slabo stražijo svoje premoženje. Policija je v ta namen vdrla istočasno v 40 hiš ter neopažena odnesla vrednosti na stotisoče. O oropanih predmetih se je sestavil uradni zapisnik ter se pokaže okradenim.

Izobraženo opico imajo v nekem variete-gledališču v Londonu. Ista obeduje pri mizi, drži nož in vilice lepše kot marsikateri človek, prime na prav lep način kupico, se po pitju premišljeno obriše s servijeto, pomigne natarjarju, ako česa želi, ter se poslovli od gostov, stisnivši jim roko.

Na grobu svoje žene je ustrelil v Vičavi pri Brnu krčmar Šarozic svojo 14-letno hčerko, potem pa še sebe.

Dvoboj z Dinamitom sta si izbrala dva Amerikanca. Po dvoboju so našli na bojišču od enega dvobojnika le klobuk, od drugega pa črevlja. —

Velika nesreča na železnici se je pripetila blizu Gravelanda v Ameriki. Dva osebna vlaka sta trčila skupaj ter se je užgalo 12 voz. Ponesrečilo je 50 oseb, mnogo jih je živih zgorelo, ker jih niso mogli rešiti iz gorečih vozov.

Gospodarske stvari.

Ali je bolje vinograd zasaditi s cepljenkami ali z divjaki. Mnogokrat se vinogradnik ne more odločiti, ali naj bi zasadil svoj na novo prekopani prostor s cepljenkami ali z necepljenimi trtami, t. j. s ključi ali s korenjaki, ki naj bi jih potem požlahtil, na stalnem mestu. V tem oziru za vsak slučaj primerno nasvetovati ni mogoče, kajti to, kateri način bi bil za dotični kraj najprimernejši, je odvisno od raznih okolščin, ki jih mora in more dotičnik sam najbolje preudariti. Kdor je več cepljenja trt in kdor ima cepiče žlahtnejših vrst nedaleč od svojega posestva in če njegov svet še ni preskušen glede ameriških podlog ter mu končno sredstva ne dopuščajo, da bi si omislil dragih cepljenk, ta stori gotovo najbolje, če posadi divjake ter jih potem v pravem času požlahti na mestu v vinogradu. V nasprotnem slučaju pa si lahko omisli cepljenih trt, ter v pravi razdalji (ne pod 1·20 m v

kvadratu) posadi naravnost v vinograd. Vendar smo pa mi bolj za sajenje ključev ali korenjakov in za njih cepljenje na stalnem mestu. To je gotovo najcenejši način obnove, posebno tam, kjer se lahko neguje zeleno cepljenje. Marsikdo misli, da s takim obnovenjem zaostane vse za eno leto; v resnici pa temu ni tako, izvzemši seveda, če so bile ameriške podloge slabe. Nasprotno, na mestu požlahtnjena trta rase v največ slučajih mnogo bolje od vsajene cepljenke. To je tudi naravno, kajti preden pride cepljenka v vinograd, je navadno že dvakrat ali celo trikrat presejena, in sicer prvič v trtnico kot ključ, drugič kot v roki cepljena bilfa in tretjič potem kot cepljenka v vinograd. Vsakemu pa je že iz prakse znano, da čim večkrat se kaka rastlina, bodisi trta, drevo ali tudi vrtna rastlina presaja, tem slabše rase, vsaj prvi čas, dokler se dobro ne okorenini, kajti pri vsaki presaditvi se nekaj tanjših koreninic, posebno rosnih, ki so v začetku rasti najpotrebnejše, potrga ali poreže, in dokler se ne opravijo druge, se v rastlini ne vzbudi življenje. Odtod izvira, da enoletne dobro zrasle in okoreninjene, iz trtnice naročene cepljenke bolje uspevajo od dveletnih. Na stalno mesto v vinograd vsajen ameriški divjak se v dobri zemlji takoj v prvem letu dobro okorenini, in ker se pusti na mestu pri miru, prične zgodaj spomladi neovirano poganjati in ko pride čas zelene požlahtnitve, t. j. od druge polovice maja naprej (v prav gorkih krajih in kjer se prav nizko pri tleh požlahtnuje, še poprej), napravi že lep močen poganjek, ki se potem požlahtni v poljubni visokosti. Če se je cepič dobro prijel in če podloga dobro rase, požene cepič še v istem letu več metrov dolgo mladiko, ki prihodnje leto gotovo že zarodi, kar se pri sajenju na suho v roki požlahtnjenih in v trtnici vzgojenih cepljenk navadno ne dogaja. Tudi se pri trtah, požlahtnjenih na stalnem mestu na zeleno, hitreje doseže ono visokost, ki jo potrebujemo, da moremo rezati napence (šparone) in palce, da se grozdje ne valja po tleh. To se doseže že v 3. letu, dočim traja pri slabo rastoči, iz trtnice izvirajoči cepljenki 4 in več let, in razen tega se pri poslednji skrivi vse deblo, če se ne obrezuje vsako leto pravilno. Pri obrezovanju, če tudi le na dve ali tri očesa se mora vedno rezati tako, da pride ono oko, ki je namenjeno za podaljšanje poganjka v naslednjem letu nad lanskim obrezkom, t. j. da bo dotično oko raslo v nasprotni smeri od lanskega očesa; rezati je torej enako kakor pri obrezovanju drevesne voditeljice. Na ta način je mogoče, deblo lepo vzravnati. S temi vrsticami nismo imeli namena, svariti pred sajenjem cepljenk v vinograd, marveč smo hoteli le navesti nekatere napake takega prenavljanja ter nevedne in revne vinogradnike bolj sprijazniti s sajenjem ameriških podlog, kajti le na ta način bo mogoče priti do hitrejše obnove opustošenih vinogradov. Vinogradniki, ki so le na tuje delavske moči navezani, si bodo še vedno rajši omislili cepljenih trt, ker mnogim hodi to ceneje; mali vinogradnik bo pa pravilno ravnal, če omeji nakup in sajenje cepljenih trt, v kolikor jih potrebuje za plemo.

„Kmetovalec.“